

Keywords: financial capacity, financial management capacity, competitiveness, financial capacity competitiveness.

Кавтиш О.П.

доц. ФММ НТУУ «КПІ»

Ночовна А.С.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто актуальні питання управління грошовими потоками підприємств. Визначено основні напрями вдосконалення управління грошовими потоками у частині їх планування і аналізу. Обґрунтовано доцільність застосування інструментарію календарного планування та аналізу у процесі управління грошовими потоками.

Ключові слова: грошові потоки, планування, платіжний календар, прогнозування.

Вступ. Управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Рационально вибудована послідовність реалізації процесу управління грошовими потоками може забезпечити більш продумане та економне використання власних фінансових ресурсів, сформованих із внутрішніх джерел, знизити залежність темпів розвитку підприємства від залучених коштів, сформувавши оптимальне їх співвідношення. Особливої актуальності питання управління грошовими потоками набуває для підприємств, які знаходяться на ранніх стадіях життєвого циклу, доступ яких до зовнішніх джерел фінансування досить обмежений, а власні ресурси перебувають на стадії формування. Не менш актуальним є використання управління грошовими потоками для підприємств, що працюють в умовах кризи і невизначеності.

Окремі питання управління грошовими потоками розглядаються в наукових працях таких відомих учених-економістів, як І.О. Бланк, В.В. Ковальов, Л.О. Лігоненко, О.М. Литнев, А.М. Поддєрьогін, В.П. Савчук, Г.В. Ситник та ін.

Однак, слід зазначити, що грошові потоки як самостійний об'єкт фінансового управління на сьогоднішній день у сучасній економічній літературі досліджені недостатньо. Разом з тим, вони безумовно є важливим самостійним об'єктом фінансового менеджменту, що потребує поглиблення теоретичних основ та розширення практичних рекомендацій у даній області.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування напрямів вдосконалення управління грошовими потоками підприємства та розробка рекомендацій щодо покращення процесу їх планування і аналізу з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Результати дослідження. Як свідчить аналіз наукової літератури, аналітичних інформаційних джерел [1; 2], більшість вітчизняних підприємств не здійснюють повного циклу управління своєю діяльністю, що, насамперед, проявляється у обмеженому використанні інструментів планування та аналізу і, як наслідок, знижується її результат. Гостро це питання стоїть у частині планування, прогнозування та реалізації оптимального процесу управління грошовими потоками підприємств.

Чіткий і логічно та системно побудований процес управління ними здатен забезпечити підприємствам ряд переваг, що досить важливо в умовах кризи. До основних з них слід віднести наступні (рис. 1).

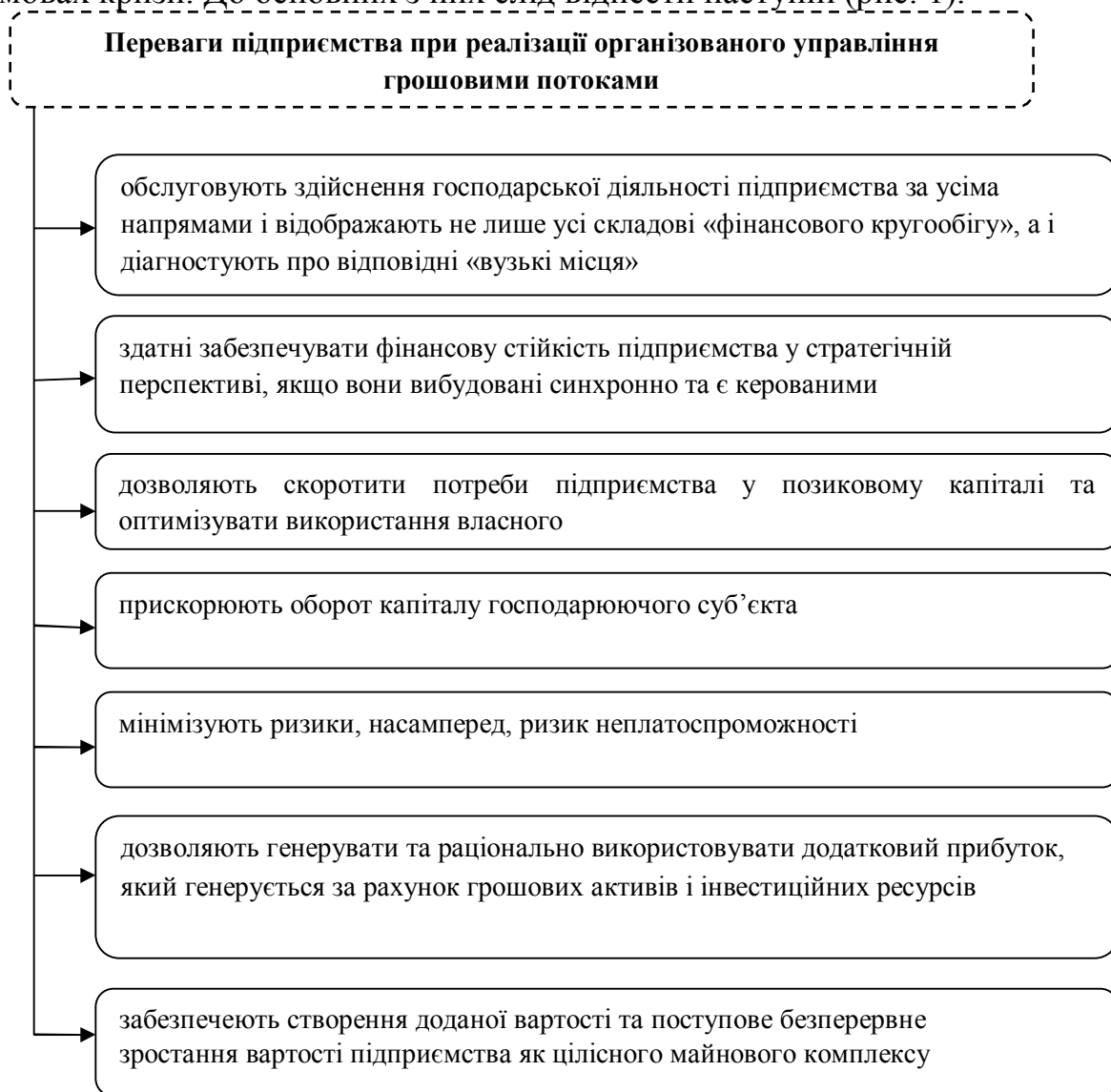

Рис. 1. Переваги підприємства при реалізації організованого управління грошовими потоками (побудовано на основі [3; 4])

Сам же процес управління грошовими потоками може бути ефективним лише у тому разі, якщо їхнє планування та аналіз матимуть системний і комплексний характер.

При цьому, планування та аналіз грошових потоків здатні забезпечити [5]:

- отримання уявлення про загальні потреби грошових засобів;
- прийняття рішень про раціональне використання ресурсів;
- діагностування значних відхилень по статтях планування та оцінення їх впливу на фінансові показники підприємства;
- визначення потреби в обсягах та термінах залучених грошових коштів;
- координування та коригування змін величини грошового потоку, який завжди повинен знаходитися на рівні, достатньому для погашення зобов'язань по мірі необхідності.

Планування грошових потоків є одним з вихідних аспектів фінансової діяльності у практиці іноземних компаній і може здійснюватися з певною періодичністю (рис. 2), та забезпечувати безперервність інших складових процесу управління ними:

Рис. 2. Взаємозв'язок планів управління грошовими потоками з елементами процесу управління ними (уточнено на основі [6])

Тому, на наш погляд, розробка планів грошових потоків є одним з основних напрямків вдосконалення управління ними і може забезпечити поліпшення фінансового стану підприємства та отримання додаткового прибутку.

Серед таких планів важливе місце у діяльності підприємств посідає план надходження та витрачання грошових коштів. У той же час, він дає лише загальну основу управління грошовими потоками підприємства. Для поточного та оперативного управління грошовими коштами у практиці іноземних компаній використовують «платіжні календарі» [7].

Основною метою розробки платіжного календаря є встановлення конкретних термінів надходження грошових коштів і платежів підприємства і їхнє доведення до конкретних виконавців у формі планових завдань.

Найбільш поширеною формою платіжного календаря є його побудова в розрізі двох розділів: графіку майбутніх платежів та майбутніх надходжень грошових коштів. Часовий графік платежів диференціюється в платіжному календарі у щоденному розрізі, але документ може мати і щотижневу, і щоквартальну періодичність [8].

Не залежно від видів планів і методів аналізу, ефективного планування та аналізу вимагають врахування деяких особливостей у процесі управління грошовими потоками.

Так, зокрема, довгострокові та середньострокові плани-прогнози мають враховувати, що рух грошових потоків повинен здійснюватися таким чином, щоб дохідні статті значно перевищували витратні статті, відповідно, і прибуток підприємства щорічно зростає. Також повинні здійснюватися відрахування в резервний фонд для того, щоб в разі кризових ситуацій підприємство могло з резервного фонду покрити непередбачені витрати.

Крім того, розробка планів-прогнозів грошових надходжень і виплат на підприємстві повинна бути вибудована таким чином, щоб:

- 1) впливати на прогнозовані потоки платежів по відношенню до кредитних інститутів, інвесторів;
- 2) дозволяти контролювати ліквідність – для того, щоб уникнути неліквідності або надмірної ліквідності;
- 3) ініціювати розробку і реалізацію відповідних організаційних і фінансово-економічних заходів щодо балансування платіжних засобів.

Ще одним важливим аспектом підвищення ефективності управління грошовими потоками у розрізі планування та аналізу є доцільністю включення до звітів лише реальних надходжень і витрат, на основі яких буде заплановано показники кожного наступного конкретного періоду.

У розрізі поточного і оперативного планування та аналізу, на наш погляд, перш за все, необхідно встановити конкретні джерела і час надходження грошей на розрахункові рахунки та до каси підприємства. При цьому необхідно врахувати можливі тимчасові відхилення між реальним продажем продукції або послуг і фактичним надходженням

грошей. Продаж не завжди означає надходження грошей, оскільки оплата купленого товару може проводитися не відразу, а лише через деякий час, наприклад, якщо товар був проданий в кредит [9].

Також доцільно зводити по терміну оплати суми витрат, розраховані в різних документах. При цьому треба мати на увазі, що ряд платежів носить обов'язковий тимчасовий характер (наприклад, оплата податків), відповідно підприємство не в змозі маневрувати строками оплати даних платежів. Як правило, терміни оплати податків представлені в податковому календарі. Інші платежі менш обов'язкові за часом виконання. Їх оплата може бути спланована в залежності від фінансової ситуації на підприємстві, тобто в залежності від надходження грошових коштів.

Необхідно також щодня відслідковувати приплив і відтік грошових коштів, тільки в такому випадку буде здійснюватися повний контроль за рухом грошового потоку і тим точнішим буде прогноз цього руху. Наприклад, можна розробляти графіки руху грошового потоку. У графіку обов'язково повинна бути дата припливу, або відтоку грошових коштів. За таким графіком можна відстежити приплив і відтік грошових коштів, але також додатково до графіка необхідно вивести математичну формулу для того, щоб здійснювався розрахунок залишку грошових коштів на рахунках або в касі.

Також доцільно продумати створення і використання графіків управління параметрами кредитної лінії, які допоможуть відобразити зміни по кредитній заборгованості. Такими графіками необхідно оперувати щомісяця.

Висновки. Успішне функціонування підприємства в ринкових умовах можливе лише за умов здійснення безперервного руху грошових коштів. Тому управління грошовими потоками на підприємстві є важливою складовою оцінки його фінансового стану та прогнозування потенційних можливостей зростання вартості компанії.

Основними напрямками вдосконалення управління грошовими потоками на сьогоднішній день доцільно вважати розробку і використання у процесі управління відповідних планів та їх чіткий аналіз. Серед планів найбільшу увагу потрібно приділити плану надходження та витрачання грошових коштів та платіжному календарю. Це дозволить підприємству вирішити наступні основні задачі: звести прогнозні варіанти надходження і витрати коштів до одного реального завдання по формуванню грошових потоків підприємства в рамках одного місяця; у максимально можливому ступені синхронізувати позитивний і негативний грошові потоки, підвищивши тим самим ефективність грошового обігу підприємства; забезпечити пріоритетність платежів підприємства за критерієм їхнього впливу на кінцеві результати його фінансової діяльності; підтримувати необхідну абсолютну ліквідність грошового потоку підприємства, тобто його платоспроможність у рамках короткострокового періоду; здійснювати безперервний аналіз руху грошових потоків і виявляти «вузькі місця»;

Фінанси та грошово-кредитні відносини в національній економіці та підприємстві
включити управління грошовими потоками у систему оперативного
контролінгу та моніторингу фінансової діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Савчук В. П. Управление финансами предприятия. – М. : БИНОМ, Лаборатория знаний, 2013. – 620 с.
2. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками : навч. посіб.— К. : КНТЕУ, 2012. – 327 с.
3. Ефимова О.В. Финансовый анализ: Учебник. – М.: Бухгалтерский учет, 2007. – 423 с.
4. Лытнев О. Н. Основы финансового менеджмента : учеб. пособие – Калининград : Калинингр. гос. ун-т, 2000. – Ч. 1. – 119 с.
5. Большаков С.В. Основы управления финансами: Учебное пособие. – М.: ФБК-Пресс, 2009. – 365 с.
6. Поддєрьогін А. М. Ефективність управління грошовими потоками підприємства // Фінанси України. – № 11. – 2007. – С. 119–127.
7. Ковалев В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1998 – с. 512.
8. Бланк И. А. Управление финансовой стабилизацией. – К. : Ника- Центр, Эльга, 2003. – 246 с.
9. Шохин Е.И. Финансовый менеджмент/М.: КНОРУС, 2010 – с 92-94

Кавтыш О.П.

доц. ФММ НТУУ «КПИ»

Ночовна А.С.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ С ЦЕЛЬЮ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены актуальные вопросы управления денежными потоками предприятий. Определены основные направления совершенствования управления денежными потоками в части их планирования и анализа. Обоснована целесообразность применения инструментария календарного планирования и анализа в процессе управления денежными потоками.

Ключевые слова: денежные потоки, планирование, платежный календарь, прогнозирования.

Kavtysh O.P.
assistant professor NTUU «KPI»
Nochovna A.S.
student FMM, NTUU «KPI»

IMPROVING CASH FLOW MANAGEMENT TO IMPROVE ENTERPRISE EFFICIENCY

The article deals with current issues of cash management businesses. The main directions of improving cash flow management in terms of their planning and analysis were defined. Expediency of tools for scheduling and analysis in the management of cash flow was substantiated.

Keywords: cash flow, planning, billing calendar, prediction.

Лизунова Т.Г.
студентка ФММ, НТУУ «КПІ»
Смоляр Л.Г.
к.е.н., професор кафедри менеджменту ФММ, НТУУ «КПІ»

ЛІЗИНГОВІ ОПЕРАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ

В статті досліджені лізингові операції як альтернатива кредитуванню при виборі шляхів фінансування підприємства. Зроблено аналіз активності бізнесу з укладання лізингових угод, їх кількості та вартості. Наведено структуру укладених лізингових угод за галузями національної економіки.

Ключові слова: кредитування, лізинг, фінансові ресурси.

Вступ. В сучасних ринкових умовах лізинг як інструмент залучення ресурсів підприємств набуває все більшого значення, а його частка на ринку стрімко зростає. Водночас в Україні лізинг ще не набув широкого поширення серед малого та середнього бізнесу [1].

Щодо наукових досліджень, то лізингу та лізинговим відносинам в науковій літературі приділяється належна увага, проте недостатньо висвітленими, на наш погляд, залишаються питання застосування лізингу як одного з джерел фінансування підприємств.

Постановка задачі. Мета статті – дослідити можливості і переваги застосування лізингу як одого з альтернативних методів фінансування підприємств; вивчити стан, головні проблеми та перспективи цього напрямку в Україні.

Результати дослідження. Лізинг є новим способом фінансування та активізації виробництва і збуту, що ґрунтується на збереженні права